

Kennsluleiðbeiningar

„Ég á rétt á að velja“

Kaflinn *Ég á rétt á að velja* fjallar um heiðursofbeldi og neikvæða félagslega stýringu. Efnið er samið með það í huga að vinnan sé kennarastýrð, hvort sem er í öllum bekknum eða í minni hópum.

Áður en þú byrjar – góð ráð.

Aðstæður í nemendahópnum

Farðu yfir allt efnið áður en þú notar það í kennslu, gjarnan með samkennara. Kortleggðu þinn nemendahóp og hugleiddu hvort einhver þemu henti þeim sérstaklega vel, eða séu líkleg til að verða þeim erfið.

Eftirfylgni

Gefðu þér nægan tíma með nemendum og vertu vakandi fyrir hugsanlegri þörf á eftirfylgni. Sjáðu til þess að vera til staðar ef nemendur hafa þörf fyrir að spyrja spurninga eða ræða málin eftir að kennslu lýkur.

Leitaðu gjarnan ráða hjá skólahjúkrunarfræðingi eða öðru fagfólki áður en þú byrjar að kenna efnið og sjáðu til þess að nemendur viti hvar og hvenær þeir geta rætt við skólahjúkrunarfræðing eða annað aðgengilegt fagfólk.

Upplýsingar til aðstandenda

Það er gott að upplýsa aðstandendur um efnið sem verið er að fjalla um í bekknum. [Sjá upplýsingar fyrir aðstandendur um vefinn „Ég veit“](#):

Hefur þú áhyggjur af barni?

Ef þú hefur áhyggjur af barni þá getur þú aflað þér meiri upplýsinga með því að lesa hvað hægt er að gera [hér](#).

Skólinn er skyldugur til að fylgjast með nemendum og grípa inn í þegar brotið er á nemendum, til dæmis með einelti, ofbeldi, mismunun eða áreitni. Ef skólinn hefur gert allt sem hægt er að gera innan skólans getur hann leitað til Landsteymis sem starfar á vegum Mennta- og barnamálaráðuneytis. Landsteymið byggir á grunni farsældarlaga og þeirri sýn að kerfin eigi að sameinast um að barn fái þann stuðning sem þarf hverju sinni. Hvatt skal til og veittur stuðningur til þess að mál barns sé unnið á grundvelli þeirra laga og þjónusta sé samþætt þvert á kerfi.

Um kennsluferlið:

Í þessum hluta eru eftirfarandi þættir:

1. Hlustið á söguna „Fjörtán“

Fjörtán er smásaga eftir Hörpu Jónsdóttur. Sagan er lesin upp. Sagan fjallar um heiðursofbeldi og neikvæða félagslega stýringu. Mælt er með því að hlusta á söguna í bekknum, þar sem hún er grunnur að frekari vinnu með efnið.

2. Tölum saman

- Hvað á stelpan sem segir söguna við þegar hún segir að hún hefði átt að sjá ofbeldið fyrir?
- Hvað merkir hugtakið að smána?
- Stelpan sem segir söguna verður ekki fyrir líkamlegu ofbeldi. Er það sem kemur fyrir hana þá ofbeldi?
- Hvernig heldur þú að henni líði?
- Hvers vegna heldur þú að bróðir hennar fylgist með henni?
- Hvernig heldur þú að bróðurnum líði?
- Hvers vegna heldur þú að stelpan megi ekki fara á bekkjarkvöld eða spila hokkí?
- Hvað getur þú gert ef þú verður fyrir heiðursofbeldi eða neikvæðri félagslegri stjórnun?

- Hvernig getur þú hjálpað vini sem býr við heiðursofbeldi eða neikvæða félagslega stjórnun?
- Hvað heldur þú að gerist næst?

3. Hlustið á samtal fagfólks

Samtal þar sem sérfræðingar útskýra og ræða um heiðursofbeldi, neikvæða félagslega stjórnun, andlegt ofbeldi og fleira. Samtalið fjallar einnig um eftirlit og stjórnun og hvernig það getur verið að vera sá sem stjórnar systur sinni.

4. Íhugum saman

Umræður sem gefa nemendum tækifæri til að ígrunda söguna og samtal fagfólksins. Fylgstu með því sem nemendur segja og gefðu umræðum sem upp kunna að koma góðan tíma. Það er mikilvægt að taka tillit til nemenda sem eru ekki tilbúin að ræða þetta efni í bekknum.

Íhugum saman inniheldur stutta kynningu og sjö spurningar til að ræða í bekknum.

- Við eigum rétt á lífi án óhóflegs eftirlits, stjórnunar eða þvingunar en hvað þýðir það?
- Hver gæti verið ástæða þess að sumar fjölskyldur leggja mikla áherslu á að standa vörð um heiður sinn?
- Getur stundum verið erfitt að vita hvort þú verðir fyrir neikvæðri félagslegri stjórn af hendi fullorðna fólksins heima hjá þér? Hvers vegna/hvers vegna ekki?
- Fyrir sum getur verið erfitt að segja frá ef þeim finnst þau vera beitt neikvæðri félagslegri stjórn heima hjá sér. Af hverju heldurðu að það geti verið erfitt að segja frá því?
- Hver er munurinn á skipulögðu hjónabandi og þvinguðu hjónabandi?
- Hvað getur þú gert ef þú ert hrædd við að verða gift án þíns samþykkis?
- Hvað geturðu gert ef þér finnst reglurnar heima hjá þér vera of strangar eða ef þér finnst þú ekki búa við öryggi heima?

5. Ítarefni

Í þessum hluta er ítarefni sem gefur nemendum tækifæri til að afla sér meiri upplýsinga og öðlast dýpri skilning á efninu.

- Sjálfsmynd
- Reglurnar heima
- Uppeldi eða ofbeldi?
- Að velja að gifta sig.

Samantekt í bekknum – góð ráð

Þegar bekkurinn hefur lokið við efni kaflans getur verið gott að líta til baka og íhuga efnið sameiginlega. Hér er tilvalið að rifja upp efnið, ræða um verkefnin og spyrja nemendur hvernig þeim hafi fundist að vinna með efnið. Hlustaðu vel á það sem þau segja. Í slíkri samantekt gæti líka verið gott að minna nemendur á að þú sért til staðar ef einhver vill ræða eitthvað eftir kennslustundina. Minntu einnig á aðra sem þau geta talað við, eins og hjúkrunarfræðing skólans, félagsráðgjafa, aðra kennara, Neyðarlínuna (112) og Hjálparsíma Rauða krossins (1717).